

Sygn. akt I CSK 517/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lipca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący)
SSN Marian Kocon (sprawozdawca)
SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa R. Ż.
przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie (...)
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 5 lipca 2018 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 16 lutego 2017 r., sygn. akt I ACa (...),

**uchyła zaskarżony wyrok w pkt 1 (pierwszym) w części
oddalającej apelację pozwanego co do kwoty 219 976 zł
z odsetkami oraz w pkt 2 (drugim) i w tym zakresie przekazuje
sprawę Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania
oraz orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy uwzględnił powództwo R. Ż., przyjmując za podstawę odpowiedzialności Skarbu Państwa art. 160 k.p.a. U podłoża tego rozstrzygnięcia w odniesieniu do kwoty 219976 zł z odsetkami legł pogląd, że przyczynę sprawczą szkody powódki stanowią wydane z naruszeniem prawa decyzje z dnia 3 listopada 1989 i z dnia 6 marca 1990 r. zezwalające na sprzedaż lokali nr 4, 6 znajdujących się w budynku położonym w W. przy ul. N., oraz że między tymi decyzjami a utratą prawa własności tych lokali (udziału $\frac{1}{2}$) zachodzi adekwatny związek przyczynowy. Sąd Apelacyjny pogląd ten aprobował, toteż wyrokiem z dnia 16 lutego 2017 r. oddalił apelację pozwanego.

Skarga kasacyjna pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego w odniesieniu do kwoty 219976 zł z odsetkami - oparta na obu podstawach z art. 398³ k.p.c. - zawiera zarzut naruszenia art. 361 § 1 i 2, 363 § 1 k.c., art. 160 § 1, 2 i 6 k.p.a., art. 1, 5, 7 ust. 2 i 8 dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy (Dz. U. Nr 50, poz. 279 ze zm.), art. 2 § 3 k.p.c. oraz art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692), i zmierza do uchylenia tego wyroku w zaskarżonej części i oddalenia powództwa, bądź przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wynikające z zarzutów skargi kluczowe w sprawie zagadnienie prawne, czy zdarzeniami będącymi źródłem szkody mogą być wydane z naruszeniem prawa decyzje zezwalające na sprzedaż lokali, stało się przedmiotem uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2018 r., III CZP 46/17 (dotychczas nie publ.). Sąd Najwyższy w tej uchwale uznał, że w razie stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej utrzymującej w mocy decyzję odmawiającą ustanowienia na rzecz byłego właściciela nieruchomości prawa użytkowania wieczystego na tej nieruchomości na podstawie przepisów dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy (Dz. U. Nr 50, poz. 279 ze zm.), źródłem poniesionej przez niego

(następców prawnych) szkody nie jest decyzja wydana z naruszeniem prawa, zezwalająca na sprzedaż lokali w budynku położonym na tej nieruchomości.

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym skargę kasacyjną podziela przytoczony pogląd i celem uniknięcia zbędnych powtórzeń odwołuje się do jego motywów przedstawionych w uzasadnieniu powołanej uchwały, a jedynie dla szczególnego zaakcentowania zauważa, że skutkiem decyzji zezwalających na sprzedaż lokali nie było wyrządzenie szkody zainteresowanym, lecz jedynie ograniczenie możliwości jej naprawienia przez wyłączenie naprawienia tej szkody w drodze przywrócenia do stanu poprzedniego, tj. zwrócenia lokali w naturze. Decyzje te przeto są obojętne dla dochodzenia naprawienia szkody w postaci odszkodowania pieniężnego, w miejsce żądania zwrotu lokali. Stanowisko to wynika z przyjęcia, że to pierwotna decyzja, mająca podstawę w dekrete z 1945 r., spowodowała szkodę w postaci utraty własności budynku, w którym znajdowały się sprzedane później lokale mieszkalne. Sprzedaż tych lokali nie miała znaczenia dla dawnych właścicieli, gdyż oni nie tracili własności, która do nich w czasie dokonywania tych transakcji nie należała. Nawet przy aprobowaniu występowania wielocłonowego związku przyczynowego, do czego należy podchodzić z ostrożnością ze względu na łatwe ograniczanie badania związku przyczynowo-skutkowego wyłącznie do pierwszego etapu (testu *condictio sine qua non*), podczas gdy na podstawie art. 361 § 1 k.c. decydujący jest drugi etap, czyli test normalności następstw, walor prawny ma pierwotne i zasadnicze źródło szkody osób uprawnionych, a jest nim decyzja dekretowa.

Skoro Sąd Apelacyjny rozstrzygając w sprawie wyszedł z odmiennych założeń, to wyrok tego Sądu w zaskarżonym zakresie nie mógł się ostać. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.